

Industrins lager

2015

NV0602

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Allmänna uppgifter	2
A.1	Ämnesområde	2
A.2	Statistikområde.....	2
A.3	SOS-klassificering.....	2
A.4	Statistikansvarig.....	2
A.5	Statistikproducent.....	2
A.6	Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8	Gallringsföreskrifter	3
A.9	EU-reglering	3
A.10	Syfte och historik.....	3
A.11	Statistikanvändning.....	4
A.12	Uppläggning och genomförande.....	4
A.13	Internationell rapportering.....	5
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	5
B	Kvalitetsdeklaration.....	5
B.0	Inledning	5
B.1	Innehåll	5
1.1	Statistiska målstorheter	5
1.1.1	Objekt och population	6
1.1.3	Statistiska mått	6
1.1.4	Redovisningsgrupper.....	6
1.1.5	Referenstider	6
1.2.	Fullständighet	6
B.2	Tillförlitlighet.....	7
2.1	Tillförlitlighet totalt.....	7
2.2	Osäkerhetskällor.....	7
2.2.1	Urval.....	7
2.2.2	Ramtäckning	7
2.2.3	Mätning	7
2.2.4	Svarsbortfall	7
2.2.5	Bearbetning	7
2.2.6	Modellantaganden	8
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått.....	8
B.3	Aktualitet	9

3.1	Frekvens	9
3.2	Framställningstid.....	9
3.3	Punktlighet	9
B.4	<i>Jämförbarhet och sammanvändbarhet.....</i>	<i>9</i>
4.1	Jämförbarhet över tiden.....	9
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	9
4.3	Sammanvändbarhet med annan statistik	9
B.5	<i>Tillgänglighet och förståelighet</i>	<i>9</i>
5.1	Spridningsformer.....	9
5.2	Presentation	9
5.3	Dokumentation.....	10
5.4	Tillgång till primärmaterial	10
5.5	Upplysningstjänster.....	10

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Näringsverksamhet

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Industrins lager

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100). www.scb.se/SOS

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: Box 24 300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100, Stockholm
Kontaktperson: Rickard Bengtsberg
Telefon: 08-506 948 51
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: Box 24 300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100, Stockholm
Kontaktperson: Rickard Bengtsberg
Telefon: 08-506 948 51
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken SFS 2001:99, förordning om den officiella statistiken SFS 2001:100 samt SCB:s föreskrifter SCB-FS 2015:4.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Sekretess gäller för de uppgifter som lämnas in till undersökningen. Uppgifter som behövs för forskningsändamål kan dock efter särskild prövning komma att lämnas ut.

Ingen behandling av personuppgifter förekommer i undersökningen.

A.8 Gallringsföreskrifter

Registret arkiveras med en arkiveringsfrist på 25 år med hänvisning till RA-MS 2007:64. Primäruppgifterna samlas in via webbtjänsten SIV och gallras där efter två år i enlighet med RA-MS 2006:57. Motsvarande primäruppgifter bevaras i det slutgiltiga observationsregistret. Arkiveringsfristen är 25 år för primäruppgifterna.

A.9 EU-reglering

Lagerstatistiken har inte omfattats av någon EU-reglering. Däremot har det framhållits i EU:s manual för Short Term Statistics (STS) att lagerstatistik är av stor betydelse för att kunna korrigera omsättningsuppgifter till produktion. Tanken är att omsättning från försäljning tillsammans med förändringen av lager ska spegla produktionen inom ett företag.

A.10 Syfte och historik

Statistiken ska kvartalsvis belysa utvecklingen av industrins lager med fördelning på lagertyper, såväl totalt som uppdelat på branscher.

Lagerstatistik har funnits som självständig statistikgren hos SCB sedan 1972, men är idag en delprodukt i en större undersökning. 1998 samlades de tre separata undersökningarna *Industrins leverans- och orderläge* (NV0501), *Industrins lager* (NV0602) samt *Industrins kapacitetsutnyttjande* (NV0701) under beteckningen *Konjunkturstatistik för industrin*.

Sedan starten 1972 har flera metodförändringar genomförts. Exempelvis har insamlingen förändrats, från och med 2001 ingår endast företag med minst 50 anställda i lagerundersökningen. Innan 2009 imputerades företag med 10-49 anställda på samma sätt som övrigt objektsbortfall.

Från och med 2002 ingår endast företag med minst 50 anställda i lagerundersökningen. Innan 2009 imputerades företag med 10-49 anställda på samma sätt som övrigt objektsbortfall.

Statistiken om industrins lager publiceras enligt den nya näringsgrensindelningen SNI 2007 från och med referensår 2009. I och med övergången till SNI 2007 publiceras numera lagerstockens förändring från föregående kvartal, istället för

lagerstocken i sig som tidigare publicerades. Övergången från lagerstockar till förändringar i lagerstockar är en anpassning till Nationalräkenskapernas definition av lagerinvesteringar.

Samtidigt som övergången till SNI 2007 genomfördes en rad metodförändringar i lagerstatistiken. Metoderna för att hantera bortfall och reviderade värden förändrades.

I samband med publiceringen av uppgifter om första kvartalet 2014 genomfördes en del metodförändringar i insamling och bearbetning. De viktigaste förändringarna var dels att lager i utlandet som ägs av verksamhetsenheten ska inkluderas i de lämnade uppgifterna, dels att värdet av insatsprodukter och handelsvaror ska värderas i anskaffningsvärde istället för som tidigare i återanskaffningsvärde. Anskaffningsvärdet räknas sedan om till återanskaffningsvärde.

A.11 Statistikanvändning

Statistiken används av myndigheter, enskilda företag och organisationer för branschstudier, marknadsanalyser och konjunkturbedömningar. Användare är främst Riksbanken, Konjunkturinstitutet samt Finansdepartementet.

Inom SCB används lagerstatistiken som underlag i Nationalräkenskapernas kvartalsvisa beräkningar av bruttonationalprodukten (BNP).

A.12 Uppläggning och genomförande

Lagerstatistiken avser att mäta de kvartalsvisa förändringarna i lagerstockarna inom industrin.

Uppgifter om lagerstockar samlas in en gång per kvartal via *Konjunkturstatistik för industrin* och avser storlek på lagerstockarna i slutet på kvartalet uppdelat på fyra olika lagertyper. De lagertyper som efterfrågas är lager av handelsvaror, lager av insatsprodukter, lager av produkter i arbete samt lager av färdiga varor av egen tillverkning.

Rampopulationen definieras en gång per år med hjälp av SCB:s företagsdatabas i mars och omfattar företag inom SNI-avdelningarna *utvinning av mineral* (B) och *tillverkningsindustri* (C) med 50 anställda eller fler. Urvalet består av drygt 1 100 företag. Designen är stratifierat urval med obundet slumpmässigt urval inom strata, där stratifieringen görs med avseende på branschtillhörighet och företagsstorlek. Varje år dras ett nytt urval och nya enheter inkluderas, samtidigt som ett antal enheter lämnar undersökningen.

Uppgifter om lager samlas in med hjälp av webb- och pappersblanketter. Granskning och eventuell rättning genomförs av inkomna uppgifter. Lageruppgifter för insatsprodukter och handelsvaror räknas sedan om från anskaffnings till återanskaffningsvärde. För att räkna om från anskaffnings- till återanskaffningsvärde används omsättningshastighet som tas fram med hjälp av uppgifter från *Skatteverkets standardiserade räkenskapsutdrag* (SRU). Med hjälp av omsättningshastighet och uppgifter om prisförändringar räknas anskaffningsvärdet om till återanskaffningsvärde. Därefter skattas totala lagerstockar inom respektive bransch. Imputering används för att kompensera för både partiellt bortfall och objektsbortfall. Lager av insatsprodukter och lager handelsvaror ska värderas till anskaffningsvärde. Lager produkter i arbete och

lager av färdiga varor av egen tillverkning ska värderas till nettoförsäljningsvärde.

Uppgifter om prisförändringar, som används för att fastprisberäkna och räkna om skattade lagerstockarna, hämtas från urvalsundersökningen *Prisindex i producent- och importled*, PPI, (PR0301). För lagertyperna produkter i arbete, färdiga produkter av egen tillverkning och färdiga produkter av främmande tillverkning används Producentprisindex (PPI). För insatsvarorna används ett prisindex som speglar prisutvecklingen på de viktigaste insatsvarorna per bransch.

Utifrån skattade lagerstockar beräknas och publiceras kvartalsvisa lagerförändringar i löpande kvartalsmedelspriser och i fasta priser (uttryckta i 2010 års prisnivå) fördelat per lagertyp och bransch. Varje kvartal publiceras lagerstatistiken på SCB:s webbplats i form av tabeller, diagram samt i Statistikdatabasen. Uppgifterna publiceras omkring en månad plus 15 dagar efter referenskvartalets slut.

A.13 Internationell rapportering

Ingen internationell rapportering sker.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

För närvarande pågår ett arbete med att samordna sex viktiga kortperiodiska undersökningar, undersökningarna i *Konjunkturstatistik för industrin, Omsättning inom tjänstesektorn* (HA0101) och *Lagerstatistik för varuhandel och tjänstenäringar*, (NV0107). Den samordnade undersökningen ska driftsättas i juni 2015. En samordnad undersökning för industri- och tjänstesektorn med avseende på bland annat urvalsdesign och estimation medför att Nationalräkenskaperna (NR) på SCB får ett bättre underlag med högre kvalitet till kvartalsberäkningarna av BNP.

För Industrins lager innebär samordningen att variabeln kommer att hanteras som en fristående produkt med en egen urvalsdesign skild från övriga undersökningar inom *Konjunkturstatistik för industrin*. En egen undersökning för Industrins lager medför bättre kvalitet och säkrare skattningar i lagerstatistiken. I en fristående undersökning för Industrins lager eftersträvas en samordning med *Lagerstatistik för varuhandel och tjänstenäringar* (NV0107).

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Lagerstatistiken redovisar kvartalsvisa förändringar i lagerstockar för olika branscher inom SNI *utvinning av mineral* (B) och *tillverkningsindustri* (C).

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Statistiken har redovisat förändringen i lagerstockar inom industrin, såväl totalt som uppdelat på ett visst antal branscher och MIG-grupper, Main Industrial Groups, vilka är industrins huvudgrupper.

1.1.1 Objekt och population

Urvalsramen innehåller urvalsobjekten företagsenheter och undersökningsobjekten är verksamhetsenheterna inom utvald företagsenhet. Verksamhetsenhet är en branschmässigt avgränsad del av en företagsenhet. En företagsenhet som ingår i urvalet måste således ha åtminstone ett industriarbetsställe och det är endast den industriella verksamheten som ska rapporteras.

Populationen som observeras består av verksamhetsenheter inom näringsområdet *utvinning av mineral och tillverkningsindustri*, SNI 05-08 och 10-33 (SNI 2007), som tillhör ett icke-finansiellt företag eller statligt affärsverk, sektorkod 110-120 (INSEKT 2000). Verksamhetsenheter som tillhör företagsenheter med färre än 50 anställda ingår inte i populationen.

1.1.2 Variabler

De uppgifter som samlas in är lagerstockarnas värde vid kvartalets slut uppdelat på fyra olika lagertyper. Lagerstockarna ligger till grund för beräkningar av kvartalsvisa lagerförändringar i löpande kvartalsmedelspriser samt i fasta priser (i 2010 års prisnivå).

De fyra lagertyperna som samlas in är:

- insatsprodukter
- produkter i arbete
- färdiga varor av egen tillverkning
- handelsvaror

Lager av insatsprodukter och lager av handelsvaror ska värderas i anskaffningsvärde. Lager av produkter i arbete och lager av färdiga varor av egen tillverkning ska värderas till nettoförsäljningsvärde.

1.1.3 Statistiska mått

Resultaten redovisas som förändring från föregående kvartal, per lagertyp och för totalt lager. Förändringarna redovisas dels i löpande kvartalsmedelspriser, dels i fasta priser.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Resultaten redovisas fördelade på branschgrupper och aggregat enligt SNI2007, vanligtvis på 2-siffernivå men i några fall finare både finare och grövre nivå. Resultaten redovisas också enligt fem MIG-grupper.

1.1.5 Referenstider

Referensperiod för lagerstatistiken är kvartal.

1.2. Fullständighet

Statistiken mäter lagerförändringen avdelningarna B och C inom SNI2007-systemet.

Företag med färre än 50 anställda lämnar inte uppgifter om lager. SNI05 och 06 ingår inte i undersökningen eftersom det inte existerar någon kolutvinning eller utvinning av råpetroleum och naturgas i Sverige. SNI09 exkluderas då målpopulationen historiskt har varit för liten att mäta.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Liksom i stort sett all statistik är även lagerstatistiken behäftad med viss osäkerhet. Lagerstatistiken har baserats på uppgifter som samlats in via urvalsundersökningen Konjunkturstatistik för industrin och i avsnitt 2.2 görs en genomgång av dess felkällor samt vilka konsekvenser de medför.

2.2 Osäkerhetskällor

Bland osäkerhetskällorna som beskrivs nedan har förmodligen främst mätfelet bidragit till den osäkerhet som finns i statistiken.

2.2.1 Urval

Urvalsramen består av omkring 1 500 företagsenheter, medan stickprovsstorleken består av drygt 1 100 objekt. Eftersom statistiken är baserad på ett urval av objekt uppstår en avvikelse mellan observerat resultat och det resultat som man skulle ha erhållit om en totalräkning gjorts. Någon uppskattning av osäkerhetsmarginaler görs i dagsläget inte.

2.2.2 Ramtäckning

Undertäckning utgörs av nyetablerade företag som vid urvalstillfället inte hunnit registrerats i företagsregistret. Övertäckning utgörs av de företag som är nedlagda, men som trots det fanns med i ramen vid urvalstillfället. Urvalet till konjunkturstatistik för industrin dras i april för att fånga upp de företagsförändringar som skett vid årsskiftet. Uppgifterna i rampopulationen vad gäller bransch och antal anställda är då i de flesta fall två år gamla.

2.2.3 Mätning

Avgränsade industriverksamheter inom utvalda företagsenheter ska rapportera uppgifter om lagerstockar.

Eftersom många företag, främst mindre, inte har datasystem som stöder kvartalsredovisning av lager görs antaganden om att mätfel finns i statistiken. Exempelvis när företagen ska rapportera uppgifter om lagerstockar utryckta i anskaffningsvärde vid varje kvartalsslut finns en risk att företaget redovisar lagrets återanskaffningsvärde. Även feltolkningar av anvisningarna leder till mätfel.

2.2.4 Svarsbortfall

Bortfallet i undersökningen Konjunkturstatistik för industrin har under den aktuella tidsperioden varit omkring 20 procent ej inkomna svar under en normal undersökningsomgång.

Det finns en risk att bortfallet lett till en systematisk under- eller överskattning av statistiken. Imputering har använts i syfte att försöka kompensera för bortfallsfelet.

2.2.5 Bearbetning

Uppgifter om lagerstockar samlas in med hjälp av blanketter. Omkring 98 procent av de inkomna svaren lämnas via den elektroniska webblanketten (SIV), medan resterande del inkommer via pappersblanketter vilka bearbetas manuellt.

I samband med dagliga överföringar från SIV slussas de formellt korrekta uppgifterna direkt till produktionsdatabasen. Uppgifter som har något fel, exempelvis summeringsfel och negativa värden, skrivs till en fellogg och rättas manuellt.

Efter att uppgifterna registrerats i produktionsdatabasen granskas de. Till detta används ett specialutformat granskningsprogram, SELEKT. Med hjälp av SELEKT görs en bedömning av observationens avvikelser från ett, utifrån tidigare lämnade observationer för samma enhet, förväntat värde. Detta viktas sedan med den effekt värdet skulle ha om det faktiskt är fel. Varje observation får genom detta förfarande en poäng. Sedan görs granskningen utifrån den prioriteringsordning som poängerna skapar, det vill säga högst poäng granskas först. Misstänkta fel följs upp med återkontakter i form av telefonsamtal och e-post.

En slutlig granskning görs på aggregerade branschdata före publicering i samband med att de slutgiltiga resultaten beräknats.

2.2.6 *Modellantaganden*

Lagerstatistiken påverkas av modellantaganden.

För lagertyperna produkter i arbete respektive färdiga produkter av egen tillverkning görs omräkningar av lagerstockar uttryckta endast i tillverkningskostnad till marknadsvärden per kvartalsslut. Omräkningarna baseras på antaganden om homogenitet inom bransch.

För lagertyperna handelsvaror och insatsprodukter ska uppgiftslämnaren ange lagervärdets anskaffningsvärde. Anskaffningsvärdet räknas sedan om till återanskaffningsvärde med hjälp av en skattad omsättningshastighet för lagertypen. Omsättningshastigheten är en uppskattning av hur länge en produkt har legat på lager. Med hjälp av uppgifter om prisförändringar tillsammans med omsättningshastighet kan anskaffningsvärde räknas om till återanskaffningsvärde.

Prisindex

För att erhålla lagerförändringar för redovisningsbrancherna i fasta priser används Producentprisindex för de tre lagertyperna handelsvaror, produkter i arbete och färdiga egna produkter. För lagertypen insatsprodukter används en kombination av Prisindex för inhemsk tillgång och Producentprisindex för fastprisberäkning. Kvaliten och precision på dessa prisindex påverkar således de slutliga lagerförändringarna som publiceras. Kvaliten påverkas negativt av att det för ett fåtal beräkningsbrancher och år saknas prisindex vilket medför att dessa skattas.

Revideringar

När lagerstatistiken för ett nytt kvartal publiceras revideras också tidigare kvartal. I samband med publiceringen av kvartal 1 och 2 revideras hela föregående år. I samband med publiceringen av kvartal 3 och 4 revideras innevarande år. Revideringen beror i huvudsak på att nya respektive revidera uppgifter har inkommit.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Ingen redovisning av osäkerhetsmått görs.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Uppgifter om lager samlas in varje kvartalsslut.

3.2 Framställningstid

Statistiken publiceras kl. 09.30 omkring en månad plus 15 dagar efter kvartalsslut, med undantag av andra kvartalet som publiceras något senare. Förskjutningen beror på svårigheter att samla in uppgifter under sommarmånaderna.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt på förhand fastställd publiceringsplan.

B.4 Jämförbarhet och sam användbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Något som är betydande för jämförbarheten över tiden är de förändringar av näringsgrensindelning som gjorts under åren. Exempelvis användes indelningen SNI 2002 från 2002 till 2008, medan från 2009 beräknas och redovisas statistiken enligt SNI 2007. Tidsserier finns tillbakaräknade till 2008 i SNI 2007, vilket möjliggör jämförbarhet under en mycket begränsad tidsperiod.

Övergången till SNI2007 innebär bland annat branscherna *Annan förlagsverksamhet* samt *Återvinningsindustrin* inte längre ingår i industrinäringen.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Lagerstatistiken omfattas inte av någon EU-förordning som anger hur statistiken skall beräknas. Det är därför svårt att uttala sig om huruvida det är möjligt att jämföra statistiken med motsvarande statistik inom andra EU-länder.

4.3 Sam användbarhet med annan statistik

Sam användbarheten mellan lagerstatistik och övrig konjunkturstatistik för industrin får anses vara god då de härrör från samma urvalsundersökning.

B.5 Tillgänglighet och förstälighet

5.1 Spridningsformer

Varje kvartal publiceras lagerstatistiken på SCBs webbplats i form av tabeller, diagram samt i Statistikdatabasen (SSD). Ett pressmeddelande publiceras på SCBs webbplats. Ett mer kortfattat pressmeddelandeskickas till olika nyhetsbyråer.

5.2 Presentation

Statistiken publiceras i form av förändringstal i Statistikdatabasen (SSD). Förändringstalen avser krontalsförändring från föregående kvartal i fasta respektive kvartalsmittpriiser. I samband med varje publicering skrivs ett pressmeddelande med den viktigaste informationen om utveckling av industrins lager. På SCBs webbplats publiceras vid sidan av pressmeddelandet även

tabeller och diagram.

5.3 Dokumentation

Kvaliteten hos statistiken beskrivs i detta dokument, *Beskrivning av Statistiken (BaS)*.

Framställningen av statistiken och statistikregistret beskrivs i *Statistikens framtagning (SBDOK)*.

Detaljerad information om statistiken beskrivs i *Statistiken detaljerade innehåll (MetaPlus)*.

Samtliga dokumentationer finns publicerade på SCBs webbplats, <http://www.scb.se>

5.4 Tillgång till primärmaterial

SCB gör på beställning specialbearbetningar av primärmaterial från tidigare undersökningar. Forskare, utredare m fl. kan efter prövning få tillgång till avidentifierat uppgiftsmaterial för egen bearbetning.

5.5 Upplysningstjänster

Vid frågor om statistiken kontakta:

Rickard Bengtsberg

telefon: 08-506 948 51

e-post: fornamn.efternamn@scb.se, alternativt konjind@scb.se.